

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vystahovanie.

«Buď vlasti verný...» takto spieva jeden veľký básnik, a pieseň jeho ozýva sa po celej krajine. Pri každej slávnosti, nie len dospelí ale aj deti ju spievajú. Tak sa patrí! Cit vlastenecký patrí medzi té najslachetnejšie, veď kto by nemiloval zem tú kde narodil sa, kde jeho najmilší bývajú, a ku ktorej ho té najsladšie rozpomienky viažu? Prirodzený cit je láska oproti vlasti, preto ho aj žiarlive chováme v srdci. Nevďačníkov a vlastizradcov niet medzi nami, hoc nám to všeliakí vagabundi, ktorí s ničím nedosvedčili svoje vlastenectvo, neveria, ale nás podozrievajú.

Teda milá je pred nami vlasť, a predsa tisíce a tisíce je tých nešťastníkov, ktorí zanechať musejú milé rodisko svoje, a ísť do ďalekej cudziny, kde neistý osud ich čaká. S roka na rok rastie počet týchto bedárov, premnoho rodín vynde na vnivoč. Remeselníci, roľníci, chlapi, ženy a deti berú do ruky žobrácke palice, a hufom poberajú sa do Ameriky v tej nádeji, že vezdajší chlieb si zarobia. Pred odchodom vrhnú sa na lono milej vlasti, ktorá nie len jejich, ale aj pradedom domovinou bola, bozkajú ju, a jednu ruku k požehnaníu, druhú ale ku kliatbe dvíhajú. Žehnajú vlasť a milých, od ktorých odtrhnúť sa musia a preklínajú tých, ktorí do cudziny ich ženú. A tak s trúchlivým srdcom, so slzavými očami a bez pomoci ide tento smutný pochod novú domovinu si hľadať. Či ju najde? Či ich ona privinie k sebe ako vlastné deti? Či im dá to, čo hľadajú a očakávajú? Boh vie! Do neistoty idú, lebo už aj Amerika prestala byť mliekom a mädom tekúcou zemou.

Teda tak ďaleko prišla Uhorská krajina, že

obyvateľom svojim, ktorí robíť chcú, chleba nie je vstave dať? Veď len asi pred pol stoeťím povedal jeden veľký syn vlasti: Štefan Szécheny, že Uhorsko vo svojej masti zatopí sa, čo tolko znamená: «tu všetkého vela, ba ani nevieme čo s tým robíť.» A hľa, asnád už od dvadsiatých rokov ľud náš prinútený je zanechať domovinu, a silu svoju schopnosť, namáhanie inde vynaložiť, aby hladom nezahynúl. Ukrutní obrat za tak krátky čas! Dalo by sa to pochopiť, keby krajina neúrodná, alebo zafudnatená bola; ale však sú menej úrodné krajiny ako Uhorsko, a predsa, ľud medzi lepšími pomerami žije tam nežli u nás. Teda, kto je príčina tomu, že počet vystahovalcov rastie? Veď to nie sú ľudia bez majetku a povolania, ani nie telesní žobráci! Pre akú príčinu vyšli na vnivoč? Kto sú tí lúpežníci a neludskí katovia, ktorí tak ďaleko ich priviedli? Prečo je krajina tak mizerná, že je nie vstave výživu dať ľudu, ktorého vlasť dedictvom je; lebo však jejich predkovia ju vydobyli a udržali čez stá a stá rokov medzi rozličnými nehodami. Kto mal teda strážiť nad týmto ľudom? Kto mal mať starosť on, aby nehynúl, ale v láske, vo svornosti a v dobrobyte žil, a slúžil vlasti svojej?

Načo je stá tisíce úradníkov, ktorých chudoba vydržiava, keď nie sú láskou oproti nej, a nebránia ju od záhuby? Veď pospolití ľud je kořenom národa. On je tá robotná včela, ktorá krvopotne sbiera výživu či pre ministrov, či pre ablegátov, či pre nadžupánov, pre slúžnovecov, pre notárov, slovom pre pánov. Teda žiadnu odmenu nezaslúži za mozole? Ver' áno! Opatrovať a chrániť ju treba, ako mravce robia s tými muškami, z ktorých mäd cicajú. Keby pospolitý ľud mal ochranu, keby ľudskí, svedomití a spravov-

dliví úradníci ho spravovali, nebol by o všetko, tak aj o domovinu prišiel. Ale nezákonné ekzekúcie a náramné porcie, nesmierny počet úžerníkov, krčmárov a neverných šafárov priviedlo, a ženie nie len chudobu, ale aj majícejších do biedy a do Ameriky. To ozajstná národná choroba. A to chytľavá. Posiaľ nik nemyslel liečiť ľud od choroby tejto, až teraz akési milosrdenstvo napadlo istých pánov, ktorí vydržávajú porady (kongresse), čo a jako dalo by sa chorobe tejto odpomocť. Každý vie dáku radu odporúčať, a nezamlčia príčiny vysťahovania udat, jedine židov — čo hlavnú príčinu — boja sa spomenúť.

Pekne! Tešíme sa tomu, že konečne — hoc veľmi neskoro — aj na toto majú starosť tí dobrí páni, a prajeme si, aby té rady a plány, ktoré k liečeniu za dobré uznaly, nezostaly na papieri, ale nech ich uvedú do života. Nech ako — tak hľadia chyby, ktoré skrze ľahostajnosť za toľké roky páchali, napravíť. Lebo odtajíť sa nedá, že jedine liberálna vláda je príčinou, že ľud prinútený je do Ameriky vyvandrovať. Vláda nikdy nemala zabudnúť na chudobný ľud, lež ustavične mala sa oň starať a hľadať spôsob k tomu, aby aspoň tú výživu mal. Prečo práve len úradníkom volká a platy popravuje? Prečo neprekazila do-vandrovanie židov z Poľska a z Rumunska, ktorí sťa vrahovia vrhly sa na ubiedený ľud? Prečo druhé štáty bránia sa oproti tejto všivavej a zbojnickej hávedí, len práve u nás sú vítaní? Nikde nemajú toľko zástupcov ako tu. Títo vyžiju, ba časom zbohatnú, kdežto kresťania hynú. Tento ľud špinavý a divý zaraz by mali vyhnáť z krajiny, lebo žiadneho práva nemajú ku nej. Je to sláva pre krajinu, že vysťahovalcov ten najpodlejší a najdivokejší národ zastúpi? Haňba je to a trest za «prozretelnosť a ľudskosť» riaditeľov krajiny!

Prečo neuviedla vláda potravné a uverkové spolky, alebo banky, kde by ľud na malé procenta pôžičku dostal, lež vydaní je lúpežníckym úžerníkom? Pri ekzekúciach prečo zdierajú a spredávajú chudobného človeka, ba aj té zdrapi strhnú s neho? Prečo nebolo prísne dozorstvo pri vyrábaní a inkassovaní porcií, a pri obecných kassách, než, čo gazemberi pokradnú, to chudoba vynahradíť musí? Prečo nezakročila vláda, aby úžera a opilstvo nešírilo sa, lež s rozmnožením smradlavých krčiem, kde otravu merajú, mieni

mať najväčší dôchodok. Nuž a té krajinské pozemné statky, zeme, hory, lúky a bane aké dôchodky donášajú? Pri rozumnom gazdovaní, koľko sto rodín mohlo mať z toho výživu? Cudzí špekulanti vedia z toho osov preukázať, štát obyčajne na škodu gazduje. Zbožie malú cenu má, a tisíce ľudí vezdajšieho chleba nie je vstave si vyrobiť, ale prinútení sú do Ameriky hrnúť sa. Či to nie smutné položenie? Vláda pri každej vážnej veci neschopnosť, malovekosť a ľahostajnosť preukazuje.

Nuž a potom, kto má starosť o tých chudákov, ktorých bieda a zúfalstvo do Ameriky ženie? Dbá vláda o to, aby, keď už ta idú, istú výživu našli, a ešte väčšími žobrákmi byť, ako predtým? Nie! O tom každý vie, že agenti chodia po krajine a vábajú ľudí do Ameriky. Sľubujú im zdarma pole a veľký výrobok. A tí predajú čo majú, peniaze dajú týmto lotrom, a len v cudzine zbadajú, že sú oklamani, a že ešte do väčšej núdzy upadli. Prečo to liberálna vláda neprekazí? Platíme konzulov a vyslancov, ktorí záujmy naše v cudzích krajinách by mali zastupovať. Starajú sa tí o vysťahovalcov?

Keď už chudoba prinútená je od domoviny odtrhnúť sa, liberálna vláda má sa starať, aby kmínom a nestatočným ľudom do rúk neprišla, a aby v cudzine istý výrobok a obranu našla. Tak to malo od počiatku byť. Teraz, keď je vec zastaralá, keď toľko neludských cicavcov živorí z chudoby, márne sú kongresy. Té ver' chytľavú chorobu, ktorá skrz nedbanlivosť, a zlomyseľnosť toľko obetí berie, nezastavia. To by bolo bývalo najväčšie vlastenectvo od tých pánov, ktorí tak radi a tak často vychvalujú sa s ním, keby chudobe chleba, práva a obranu boly dali.

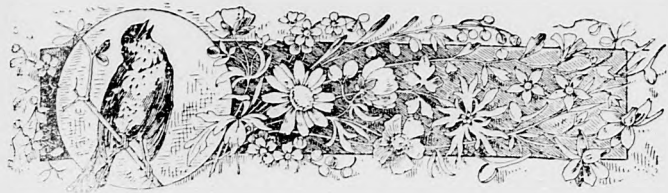
Fatranský.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ministerská porada.

V sobotu vydržovala uhorská vláda svoju prvú poradu po letných prázdninách. Na porade, ktorá trvala od 10. hod. predpoludním do pozdneho večera, bola reč o krajinskom rozpočte na budúci rok a o záležitosti vyrovnania. Záležitosť vyrovnania stojí tak, že sú už mnohé difference vyrovnané, ale sú ešte také položky, ktorých riešenie je ešte ďaleko. Odborní referenti prácu ešte nevybavili a tak ďalšie vyjednávanie o závislých otázkach môže sa očakávať len asi o týždeň a to pravdepodobne vo Viedni.

Ministerský predseda Széll v sobotu večer odcestoval na svoje panstvo do Rátótu. Nedávno natrhol si ľavú nohu v stehne.

Macedonská akcia.

Jako je známe, macedonský kongress, ktorý počiatkom augusta zasedal v Sofii, rozpadol sa na dve strany: Sarafonistov a Zončevistov a každá strana vyvolila svoj osobitný výbor. Obidva výbory vydierajú mozočné groše na prípravu k revolúcii. Teraz udáva sa vraj menej násilností než predošlé roky.

Výbor stojací pod Zončevom, jehož členov prijala bulharská vláda, rozposlal tlačené vyzvanie vydieckym komitétom, v ktorom ich výzyva, aby odteraz s väčou energiou sbierali peniaze, lebo je vraj isté (?), že v Macedonii ešte toho roku vypukne revolúcia.

Proti vystahovaniu.

Ministeriálny radca Alexander Sélley obznámil v Prešporku zasedajúci kongress hospodárov s vládnym návrhom zákona o sťahovaní. Predovšetkým treba vystahovanie prekaziť tým, ktorí nevykonali svoju povinnosť oproti štátu a rodine. Osoby od 18—20. roku smú sa vystahovať len s dovolením patričnej vojenskej vrchnosti. V návrhu je postarano o ochranu maloletých a úplne nemajetným tiež má sa prekaziť vystahovanie. Bez passu nikto nebude môcť von ísť a všetko pôjde pod kontrollou štátu. Vláda prekazí vystahovanie do krajín zdraviu škodlivých. Vystahovaleci môžu ísť len na Rjeku (Fiume). Prísne bude zakázané povzbudzovať k vystahovaniu inserátmi a tlačivom. Vystahovaleci, zlým úmyslom z krajiny vyvážení budú sa môcť vrátiť na útraty krajinského podujatia. Utvorí sa vystahovalecká základina z poplatkov od passov a z príspevkov podujimateľov. V ministerstve vnútra sriadi sa vystahovalecký senát. V centre a po krajine vymenovaní budú komisári, ktorí budú dozerat na prevedenie zákona. Konsuláty za oceánom budú mať povin-

nosť vystahovalecov zvlášte pozorovať. Kto prehreší sa proti zákonu, bude prísne pokutovaný.

Čo týka sa prisťahovania, na to síce nemožno doniesť špeciálny zákon, ale na isté nebezpečné živly bude možno dozerat policajne alebo administratívne. Pristahovanie bude síce dovolené, ale kto dá byť prisťahovalcovi, ten musí tohoto oznámiť. Rozhodovať nad tým nebudú viace obce, ale policajná vrchnosť. Vystahovalec musí dokázať, že nepadne na farehu ani štátu, ani tej obci, v ktorej chce sa usadiť. Cudzozemca, proti ktorému sú dáke námietky, môže polícia vyobcovať.

Do pozornosti budapeštianskym katolíkom.

Stanovy «Budapeštianskeho kat. delníckeho kruhu» už potvrdilo nám slávne ministerium. Dľa toho spolok tento započína svoju činnosť tým, že postaral sa o primeraný byt, ktorý ale aj slušne zariadiť musí. Treba budú rozlične náradia, ako: stoličky, knihovňa atď.; stojíme vôbec pred väčšími výdavkami, ktoré iba len tak zaokryť budeme vstave, jestli ct. pp. členovia, ktorí sa boli už prihlásili, čo najskôr pousilujú sa splatiť svoje členovské poplatky aspoň len čiastočne. A prosíme s bratskou dôverou tiež všetkých tých, ktorí len na potvrdenie našich stanov čakali, aby teraz už čím väčším počtom prihlásili sa za členov spolku nášho.

Nech nepredkladá nám tú otázku nemúdra, že čo vraj *dostane* v spolku našom? Lebo spolky sú nie na to, aby členom snád peniaze rozdávaly, ale na to sú, aby poskytovaly členom svojim *duševné poklady*. V spolku sa teda ľud cvičí a vzdeláva pomocou rozhovorov múdrejších, pomocou prednášok, kníh a novín. V spolku dá sa príležitosť k počestnej kresťanskej zábave, aby sa taký robotou zronený delník nemusel zotavovať po hnusných židovských putikách medzi samými hlupákmi, korhely a dešperátnymi ľuďmi. A čo je hlavné: spolok náš je a bude aj *prísne náboženský*. Kto teda miluje Pána Božia svojho a vieru svoju katolícku, kto nehanbí su modlit, sponedať, putovať; slovom, kto chce zachovať v sebe nábožného ducha rodičov svojich: každý taký s radosťou príjde do milého kruhu seberovných nábožných a počestných bratov svojich.

Ponevác miestnosť naša ešte zariadená neni, dôčasne schádzame sa v Óriáš ulici (VIII. okres) v hospode pána Nestora pod č. 6 a 8. V novej miestnosti ale žiadnej hospody (krčmy) nebude. I na túto budú nedeľu (21. sept.) popoludni okolo pol 7-ej hod. čakáme valnejšiu návštevu so strany našich členov a priateľov. Každého prosíme, nech poobzerá sa vo svojom byte, či nemohol by nám darovať ku zariadeniu či už stoličku nejakú, buďto obraz peknejší, alebo knihu dobrú na čítanie maďarskú alebo slovenskú. Pravým dobrodincom našim bude ten, kto obdaril by náš spolok pekným visiaticim krížom na stenu, alebo sochou sv. Antona.

Zariadenú miestnosť pozdejšie požehnáme cirkevne, a spolok slavnostným valným shromážením otvoríme. Chceme presvedčiť aj iných, že máme skutočne len nábožné a v pravde vlastenecké ciele pred sebou. Aby to

slávnostné shromáždenie sa na kolko je možné aj vydarilo, preto žiadame našich priateľov, ktorí sa spevu rozumejú, alebo spev aspoň obľubujú, aby už budúcu nedeľu medzi nás prišli a pomohli nám zostaviť sbor spevácky.

Správa kruhu.

Talmud.

Mnohí kresťania nevedia, čo je ten talmud, preto za dobré uznávam aspoň v krátkosti o talmude to, čo je hlavného a čo je potrebné vedieť napísať a v «Kresťanovi uverejniť.»

Čo je tedy ten židovský talmud? Talmud je až po dnes od židov uznávaná náboženská kniha. My kresťania máme bibliu, židia majú talmud. Že židia samému Bohu sa protivili svoju vôľu a svoje mienenia mali, dokazuje temer každá strana Písma svätého. Tak v Evangeliume sv. Matúša 15 : 3. praví Kristus Pán židom: «Prečo vy prestupujete prikázania Božie pre ustanovenia vaše ľudské» — židovské. A v Evangeliume sv. Jána 8 : 19. praví Kristus Pán židom: «Ani mňa neznáte, ani Otca mojeho». A v kap. 7 : 19: «Zdaliž vám nedal Mojžiš zákon? a žiadny váš zákon neplní?» Tedy židia už za času Krista Pána nemali pravého pojmu o Bohu; opustili zákon a žiadali sa len svojou vôľou. Talmud je vlastne znetvorený, zpotvorený, zfalšovaný starý zákon. Talmud je vychovávacou knihou židovskou, podľa ktorej židia jedajú, trebárs ju všetci židia neznajú. Vžila sa. Každé dieťa židovské od prvých rokov svojej mladosti upevňované je v presvedčení, že patrí k národu vyvolenému. Talmud je židovi knihou mravoučnou; obsahuje v sebe hroznú, kresťanstvu na najvyšš škodlivú mravouku. Židia dľa talmudu nás kresťanov ani za ľudí neznajú, ale len za hovädá. Dľa talmudu my kresťania sme beštie v ľudskej podobe, sme voly osly, svine, psi, áno horší od psov, od hovädov; naše duše sú z diabla, a po smrti prídu naše duše zase nazpät ku diablu do pekla; mrtvé telo kresťana nič sa nerozoznáva od zdochnutého hoväda. Dľa talmudu má žid kresťana kde a jako len môže sudiť, klamať, okrádať, hmotne i mravne zničiť, áno kde možno i zabíť, zavraždiť. Dľa talmudu môže žid na kresťana i falošne prisahať, prisahu kresťanovi a kresťanskej vrchnosti učenú neni povinnen zachovávať. Dľa talmudu nielen dovolené, ale i prikázané je židovi, ženy, devy kresťanské przniť. Talmud prezýva Pána a Spasiteľa nášho Ježiša Krista a jeho najsv. pannenskú Matku tými najpotupnejšími, najohavnejšími, najhnusnejšími menami: «Christum esse impium et filium impii Dandera, a quo dicunt matrem Domini adulteratam». A «In illa acerva spurcitarum, in qua proiecti iacent mortui canes et asini mortui, et ubi seculti sunt filii Esau (Christiani) et Ismael (Turcae) etiam Jesum et Muhamedem praecuciatum et immundum, qui sunt canes mortui, seplultos esse». (Viď. Sohar III., 282. a Viď. «Christianismus in talmude Judaeorum. J. B. Pranaitio. Petropoli 1892. (Dľa talmudu židia veria, že žiadna jejich modlitba neni Bohu milá, v ktorej nie je Kristus zneuctený, potupený, urúhaný. Veru, veru,

že i o nynejších židoch platia slová sv. Hyeronima († 420), ktoré píše v Kommentáre na 49, kapitolu Isaiáša proroka «Judaei diebus ac noctibus blasphemans Salvatore!» T. j. «Židia vo dne v noci zlorečia, rúhajú sa Spasiteľovi!» Viď. Das Christentum im Talmud der Juden v. Dr. Jozef Deckert Wien, 1894.) Áno i o nynejších židov platia slová sv. Jána Evang. v Apokalipsi 3 : 9. «A rúhajú sa Tebe (t. j. Kristu Pánu) tí, ktorí sa pravia byť židia, a nie sú, ale sú sberba satanášova.» Talmud je knihou naprostej výlučnosti, odlúčenosti a všeobecnej závislosti nielen proti všetkým iným náboženstvám, ale i proti všetkým národnostiam, proti jejich majetku spoločenskému národnému bytiu (existenciu). Áno tvrdím sme, že ani jediný z tých, ktorí talmud čítali, o tom ani dosť málo nepochybuje.

Preto každý, kto zvedieť chce, kto závoj odkryť chce a dosť bystrozrakým je, aby pravdu poznal, a kto dosť odvážnym vypravovať čo videl a soznal je nebezpečným človekom, ktorého sa musí žid stoj, čo stoj zbaviť, lebo jeho hlas sa musí aspoň čo najviac umlčať.

Preto nežidia, ktorí talmud študujú a rovne židia, ktorí nežidov o naukách talmudu poučujú, *dľa talmudu smrť zasluhujú*. Preto musí žid, ktorý nauky svojich svätých kníh nežidom sdeľuje, jako osočovateľ potrestaný, t. j. usmrtený byť. Z toho dôvodu je žid, ktorý otkázan jest na smysel niektorého miesta svojich svätých kníh, zaviazaný znenia (text) jejich naschvál chybné vykladať, lebo na prsto je zakázano vedomosti cudzincove obohacovať. A ďalej, smrť zasluhuje žid, zradil-li tajnosti talmudu. Rabínska kniha Dibre-Dávid §. 37. píše: «Nežidovi niečo o našich vecách viery rieknuť, je tolko, ako všetkých židov povraždiť; *lebo keby nežidia vedeli, čo my o nich učíme, pobili, povraždili by nás*».

Na základe toho učia rabini: každý žid má právo prisahou potvrdiť, že sväté knihy židov nič nepriateľského proti ostatným ľuďom — nežidom — neobsahujú.

Židia robia si z nás kresťanov bláznov, a vedome lžú, prisahajú-li, že je talmud už celé stoločia pochovaný, že oni na talmud nič nedržia, že nič neni spoločného medzi starým židom podľa talmudu a medzi židom moderným. Že mnohí židia, zvlášte židia reformovaní, židia moderní niektoré nepohodlné predpisy náboženské pre vynejší čas a okolnosti neposlúchajú, to je síce pravda, ale si to nemôžeme myslieť, žeby spálily tie knihy, ktoré mali prv v úcte, a žeby zapomneli na svojich učiteľov.

Lebo keby nebolo už nič spoločného medzi starým židom podľa talmudu a židom moderným, potom by nebol tento tak podráždený, chce-li kto o tajnosťach onoho žida premlúviť. Reformovanému židovi by dostačilo rieknuť: Jest pravda, že naši predkovia mali zcela zvláštne náhľady o gojmoch (kresťanoch), jejich majetkoch, jejich manželkách, jejich osobách a boli velice špatnými, že takové náhľady prevádzali. Ale to už je tam. Medzi nimi a nami jest veliký rezdiel, veliký priestor časový, v ktorom sa svet zmenil zrovna tak, jako my sami. Mluví-li sa o nich podľa ľúbosti, to sa nás vôbec netýka. To sa nám nevypláti, lebo my sa boja nezúčastníme. Čo sa

našich spoluobčanov týka, ktorí ľpia ešte na bludoch starých časov, odmietame ich rovne a sme príliš osvietenými filozoficky, liberálne a moderne, aby sme s takovými obcovali a s nimi sa stýkali. Pričinite sa, aby sa takoví zlo čím skorej vykorenili!»

Toto by bolo najradikálnejším a najlepším prostriedkom, aby sa nám dokázalo, že talmud už skutočne zachovávan neni, že je pochovaný. Židia sa však vždy chránili, aby nám dali dôkaz o tom.

Nikdy tou mierou, ako dnes, neukázal sa sväzok sjednotenosti židovskej tak pevným.

Nikdy nenapadlo Alliance Israelite, aby nám riekla: «Nechceme talmudistov v našom spolku mať, nechceme žarputilých fašatikov, ktorí sa ešte ridia starými zákonami». Naopak, ona vrahom, kúplrom, lichvárom, úžernikom z remesla, a zločinným obchodníkom s ľuďmi, s kresťanskými dievčatami z Rumunska a Haliče, a zo všetkých iných zemi svoje rameno touže láskou otvorila, jako filozofom akademie.

A pokaždé boli-li talmudisti príčinov rozhorčenosti ľudu, súc pri nejakom hanebnom činu, lebo zločinu dopadení, tu neboli to špinaví židia z Poľska a Východu, ktorí rameno spravodlivosti ochromili; ale boli to šlachetní (!) a filozofickí (!) židia Cremieux a Montefiore, ktorí svet volali ku pomoci, aby nevynných (!) židov zachránili!

Ostatne talmud sa tlačí poriad, a ešte pilnejšie sa číta. Od tej doby, čo bol vydaný pamätihodný dekrét kráľa francúzskeho roku 1254, aby výtisky tejto hroznej knihy byly spálené, neodpočinula nikdy ruka rabinov, neuplynulo ani jedno stoloetia, ktoré by sa nemohlo vykázat veľikým počtom nových traktátov a vydanie talmudu.

Roku 1862 dňa 29. júna vydržovali židia pokrokári so židmi orthodoxnými veľiký sjazd — shromaždenie — v Lipsku, na tomto sjazde boli najvyšší rabini z Turecka, Ruska, Nemecka, Anglicka, Francúzska, Nizozemska, z Belgie atď. Všetci boli jednosvorní, všetci dľa Schulchan-Aruchu čili talmudu. Tu dokázali, že sú všetci talmudisti.

Roku 1866. vydržovali židia vo Francúzsku generálnu synodu na ktorej pojednávali o otázkach židovského náboženstva. Na tejto synode bolo rozhodnuto, že sa má kresťanom tedy verejne, Schulchan-Aruch popierať, ale v skutočnosti a potajomne, že každý žid v každej zemi má vždy tieto talmudské zákony poslúchať, zachovávať! Táto resolúcia bola podpísaná 94 rabinami, 182 advokátami, 45 lekármi, celkom 11.671 židami rozličného povolania.

Roku 1882 konaná bola židovská schôdzka v Budapešti bolo tam 380 z celého sveta rabinov, ktorí prohlásili, že sú už len židia dľa Schulchan-Aruchu, jiných židov neni.

In den Archives Israelites XXV. 150. heisst es: «Wir Juden bekennen die unbedingte Superiorität des Talmuds über die Bibel.» T. j. My židia vyznávame bezvýmnečnú Superioritu — vrchnosť — talmadu nad bibliou.»

Dnešní židia skutočne už tiež nestoja na zákonoch Mojžišových; zákon Mojžišov jest už ten zásterkou, v skutočnosti jest jejích vierou talmud, jako v Pchulchan-Aruchu obsažený jest.

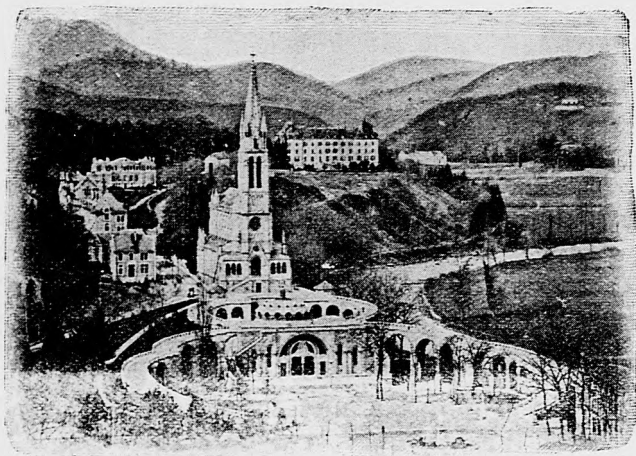
Tieto veci nás v našom presvedčení utvrdzujú, že všetci židia celého sveta sú talmudisti, iných židov neni, a jestliže niekto toto chce vyvrátiť, je to slovo takých mužov, ktorým jejích zákon lož a krivú prisahu dovoľuje. áno za svätú povinnosť ukladá, keď o to beží, aby učenia svojich učiteľov zatajili.

Andrej Rojko,

štvrtoročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojími milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolíka jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľuď, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nízudanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1902. 16-ho septembra. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovský*, učiteľ.

Jubilárna púť do Lourdu.

Na sviatok svätého Ruženca pod duchovným vedením dôstojných pánov Jozefa *Kompánek*, dekana-farára a Michala *Kada*, farára pohne sa z Budapešte dňa **28-ho septembra** roku 1902. Návrat dňa **15-ho októbra**.

Smer cesty:

Budapešť—Záhreb—Fiume—Sv. Peter—Cormons—Mestre—Majland. (pobyt) Genua—Nizza, (pobyt) v Lourde (4 dni pobyt), Toulouse—Marseille (pobyt), Genua (pobyt), Majland—Mestre—Cormons—Sv. Peter—Fiume—Budapešť.

Jozef Kompánek,

dekan-farár, majiteľ záslužného pápežského kríža «Pro Ecclesia et Pontifice» v Nagy-Sztricie (Trenčianská stolica.)

Michal Kada,

farár, majiteľ pápežského záslužného kríža «Benemerenti» Szent-Endre (Peštianská stolica.)

**Uctivá priateľská prosba ku ct. čitateľom
«Kresťana».**

V posledných dňoch mojeho vezdajšieho života, v 80-tom to roku mojeho veku a 54 kňazského jubilárneho roku, ráčil ma Boh ťažkým krížom navštíviť, ktorý s úplnou do vôle Jeho odovzdanosťou prijínam a strpezlivosťou niesť chcem. Ťažký ten kríž je tento:

Dňa 17. aug. po poludní odišiel som z Lomu do Pešťbudína, chcejúc 20. aug. účasť brať na svätoštefánskej slávnosti v Budíne. Moji nepriatelia — jakých mnoho mám zvlášte v židovstve — vediac dobre, že som z domu odišiel a viac dní doma nebudem; použili tento čas ku vykonaniu svojej pomsty na mne. V noci o 12 hodine z pondelka na útorok t. j. z 18. na 19. augusta podpálili môj dom, ktorý, ponač bol len zo samého dreva vystavený celkom až do fundamentu i so všetkým, čo v ňom bolo zhorel. Knihovňa v cene 4—5 tisíc zl. mi zhorela tak, že ani jednej knižočky nezostalo. Krásne obrazy v cene 300 zl. zhorely. Šaty — oblek — v cene 300—400 zl. tiež zhorely a iné mnohé veci v cene do 1000 zl. tiež na popol pohorely, tak, že mi zo všetkého nič nezostalo, len tie šaty, ktoré som si vzal do Pešti, tie šaty, ktoré na sebe teraz mám. Toto mi učinili, takto sa na mne vypomstili moji nepriatelia, tak, že teraz nemám ani kde hlavu skloniť a pomoci od nikúď. V tejto mojej biede a úzkosti tak rečeno prinútený som ku mojím priateľom zvlášte ku ct. čitateľom «Kresťana» o pomoc a podporu sa dôverne utiekať, srdečne prosiac, aby mi s niečím, s nejakým milodárkom ku pomoci prispeli ráčili, za čo každému vopred vzdávam «Zaplať Pán Boh!» a pri sv. Omši na nich pamätať budem. Milodarky prosím, buďte na sl. Redakciu «Kresťana», alebo mne zaslať.

Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Jestli ešte stihnete, uverejnite aj nasledujúci prípis, ktorý som práve teraz dostal.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pane!

Preslávnny Otče náš!

Nevsloviteľným bôhom srdca čítali sme zprávu Prevelebnosti Vašej o tom strašnom zločine, že akási bezbožná ruka podpálili skromný príbytok Váš a tak pozbavila

Vás všetkého imania na tolko, že krome toho života a jediného obleku neoratovalo sa Vám zhola nič.

Buďte istý o tom, predrahý Otče, že nešťastie to, ktoré zastihlo Vás, hlboko a bolästne ranilo i verné Vám srdcia nás všetkých. — My s jednej strany zhrozujeme sa nad donebavolajúcim hriechom zlosyna, z druhej ale strany nad ztratou a škodou Vašou úprimne žialime s Vami.

Aby sme svojej synovskej lásky a oddanosti naproti Vám čo len slabý výraz dali, my členovia «Budapešťianskeho kat. delnického kruhu» chceme Vám svojimi chudobnými haliermi tiež k pomoci prispieť, aby osviežili sme aspoň tou maličkou obetou zroneného ducha Vášho, a potešili Vás, vo Vašom pokročilom už veku tak ťažko navštíveného.

Do milosti Pána Ježiša a Jeho Preblahoslavenej Matičky, Panny Marie Vás porúčajúc neprestaneme modliť sa za Vás, by Vás dobrotivý Pán Boh potešil a posilnil, a v stalom zdraví ešte za mnohé a mnohé letá nám udržať ráčil, jednúc však odmenil láskavosť Vašu k nám, utrápeným rodákom Vaším vo večnom kráľovstve nebeskom.

Daj to milý Bože, a buď nám všetkým milostivý!

Dáno v Pešťbudíne v deň Narodzenia Prebl. Panny Marie Prevelebnosti Vašej ruky bozkávajúci verní synovia a dcéry v Kristu.

V mene «Budapešťianskeho kat. delnického kruhu»:
Edvard Sándorfi, predseda, *Ján Sovik*, podpredseda.
Filip Bánáš, pokladník.

Milodary ale poslali mi nasledovní:

Budapešťianski kat. delnícki kruh 5 korún, Edvard Sándorfi 5 kor., Vincent Jonec 2 kor., Ján Sovik 1 kor., Andrej Kazimír 1 kor., Ján Krajčík 1 kor., Ján Sviba 60 halierov, Ignác Kupčulík 20 hal., Ján Drotár 30 hal., Ján Petrovič 1 kor., Peter Kutrik 30 hal., Štefan Iskra 30 hal., Jozef Sovik 20 hal., Anton Tomko 2 kor., Štefan Grebáč 40 hal., Adolf Rösler 1 kor., Anna Majerčík 1 kor., Tomáš Ratlovský 60 hal., Leopold Virgala 40 hal., Ján Kaprál 40 hal., Matej Vajzer 40 hal., Leopold Boldo 40 hal., Pavel Podstávek 20 hal., Martin Žonsa 60 hal., Pavel Katrniak 60 hal., Štefan Tajčík 40 hal., Ján Mocák 40 hal., Jakub Hyrošík 40 hal., Anton Vrana 40 hal., Filip Bánáš 1 kor., Jozef Kupčálek 40 hal., Jozef Koyš 40 hal., Maria Hyrošík 40 hal., Jozef Peys 40 halierov.

Dojatý až k slzám, nevládzem sebou. Takého radostného prekvapenia som nikdy ani netušil, ani sebe nezaslúžil. Nateraz len tolko odriekam: Pán Boh zaplať, Pán Boh zaplať drahí moji Vám i všetkej rodine Vašej za tú lásku, že ste na opusteného starca pamätali. Do smrti svojej chcem Boha prosiť za Vás!

Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecenstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti pride do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

BESEDNICA.

Sem ten nektar . . .

Sem ten nektar, naplň skorej
času slasti duši chorej!
Ať sa jagá, iskrí, perlí
sfa rosička
ružokríčka,
menivý skvosť kamov berly.

Lej ten nektar, ať duch rmutku
vžije sa vo výtrž prudkú,
zmrví farchu žiaľby, tiesne!
Nech raz dosti
sa uhostí
v hrách radosti, v hluku piesne.

Sem ten nektar — nie, nie predsi,
nech len zúpim v súžby kleci,
trpiac biedy, bólu more.
Nech ma pára
svízel, kára,
len mi rozkoš kvitni hore. *Dlh. Poľský.*

prýskať = vref, zdroj = prameň, skrbľý = skúpy, kvárif =
nivočif, kam = kameň, zúpeť = jojkaf, klec = klietka, svízel = bieda.

Rada pri kupovaní včiel.

Včely kupovať je ťažká a chúlостivá úloha. Najlepšie je, keď začiatocníci v takom prípade požiadajú o radu zkusenejšieho včelára a dajú mu prezref čelaď, ktorú hodľajú kúpiť. Jestli kupujeme roj, nech je čím včasnejší a väčší. Dobrý roj má vážiť najmenej 2—3 kilogr. a keď ho do polmeričného koša straseme, má byť koš skoro plný. Pri kupovaní rojov spýtajme sa, či sa rojil v minulom lete ten istý úl, z ktorého roj je na predaj. Jestli áno, možno ho kúpiť; ale keď je roj z tokého úla, ktorý od 2—3 rokov nedal žiadneho roja, môže mať starú matku a z tej príčiny nemá sa veľmi odporúčať začiatocnému včelárovi, aby ho kúpil. Jestli ale roj pochádza od minuloročného druháka, možme ho smelo kúpiť, bo má mladú, len 2ročnú matku. Také roje sú najlepšie.

V tom páde zase, keď roj pochádza od minuloročného prváka, má matku najmenej 3ročnú, ale môže byť aj staršou. Takýto roj je veľmi pochybnej hodnoty.

Včely je najlepšie na jar kupovať a síce vlnajšie roje, obzvlášte vlnajšie druháky.

Pred prášením nie je nikdy radno kúpiť včely, tým menej ich prenášať alebo prevážať.

Začiatocný včelár múdro urobí, keď z počiatku v košoch začne včeláriť, lebo tak skôr rozmnožia sa mu čelade.

Koš, ktorý kupujeme, nech váži na jar aspoň 8—10 kilogr., v jaseňi 12—15 kilogr.

Jestli v jaseňi kupujeme, pozorujme na to, aby bol koš súšom zaplnený a včely až po spodok dosahovaly. Pri úloch, rozoberúc plodisko, presvedčíme sa o jejích obsahu a kočku vo vreci nikdy nekupujme!

Pri prenášaní rojov vzdialenosť nerozhoduje. Naproti tomu staré včely, zvlášte z blízka, len včasne na jar a pozde v jaseňi radno prenášať; v iný čas aspoň na jednu hodinu vzdialenosť, bo ináče včely nazpät na staré miesto zalietajú a tratia sa.

O upotrebení starých plášťov a varení (vytláčaní) vosku.

Staré plášte upotrebuje len medníku, ale rojom vyše roka staré nedávajme, lebo tým skorej musíme ich potom zameniť; k tomu zo starých plášťov vyľahnuté včely sú drobnejšie aj slabšie.

Plášte, zvlášte celé, sú veľmi cenné a stojí zato, aby sme ich opatrovali a čisto držali. Najlepšie dajú sa opatriť na chladnom, vetrnom mieste, ale nesmú byť na hromade, než každý osobytne zavesený, aby povetrie mohlo ich snadno previevať. Jestli máme plášte v zatvorenom mieste, ku pr. v prázdnych úloch uložené, radno je kedy-tedy pod nimi sirku zapáliť, aby mole zápachom toho dymu usmrtené boly.

Ani vo včelíne nesmieme trpeť na hromade pokladených plášťov, ale odkladajme kusky súša na uzavrené miesto, príležitostne ich roztopme a vosk vytlačme.

R ztápanie plášťov čili súša a vytlačanie vosku deje sa rozličným spôsobom. K tomu cieľu sú zhotovené stroje, ale aj domácim spôsobom môžeme vosk vyvariť a vytlačiť. To urobíme takto: do vrelej vody položíme kusky súša a tieto miešajúc necháme variť sa aspoň pol hodiny. Jaknáhle je súš úplne rozvarený a riedkej kaše sa podobá, vlejeme celý rozvar do cedáka. Cedák podržíme nad studenou vodou, aby pretekajúci vosk v nej ztahnul. Nato ho rukami vytlačame,

dokiaľ neostydne. (V cedáku zbyvší súš treba znovu variť na predešlý spôsob:

Rozvarený súš môžeme aj do silného konopného vrecka vliať, vrecko dobre zaviazeme a vosk pomocou preša do podstavenej nádoby, v ktorej je studená voda, vytlačíme.

Vyvarený vosk čistíme tiež vo vrelej vode, len s tým rozdielom, že keď sa vosk roztopí, odložíme nádobu od ohňa a necháme vychladnúť.

Ešte iný spôsob roztápania vosku je tento: naplníme vrecko kúskami súša; vtlačíme ho, poloziac naň tehlu, kus železa alebo plochý kameň do vrelej vody a necháme vrieť trebárs jednu hodinu. Počas vrenia vylúči sa vosk z vrecka a po vychladnutí zostane na povrchu vody.

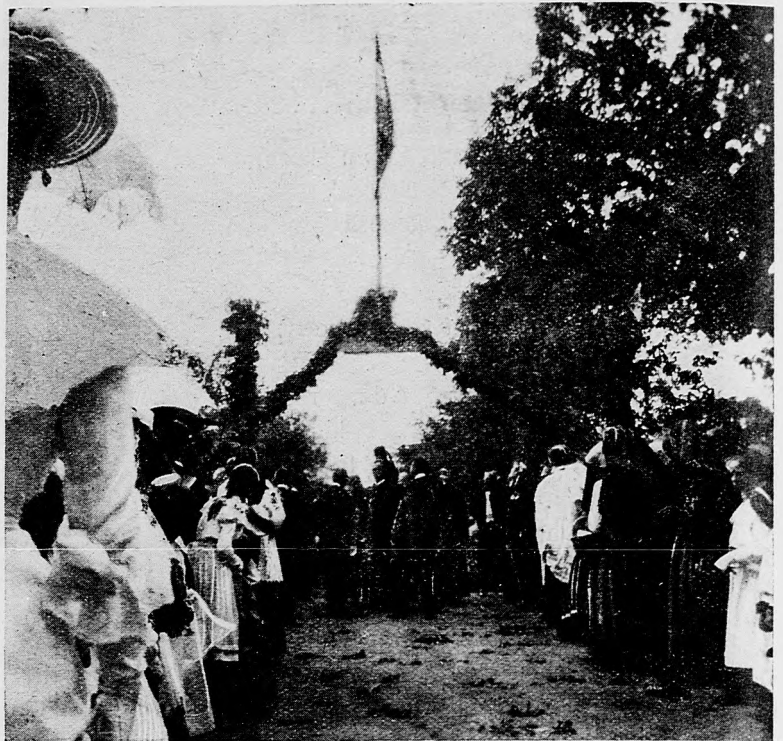
Ale všetky tieto spôsoby vyvárať vosku sú len pre tých, ktorí súšu mnoho nemajú. Kde je ho viac, je preš nevyhnutne potrebný.

CHÝRNIK.

† **L'udevít Turzo**, brat dr. Ivana Turzu, advokáta v Baňskej Bistrici, umrel po krátkej nemoci dňa 11. t. m.

Socha Pána Ježiša vo Fonyóde.

Privítanie biskupa vo Fonyóde.

popoludní o 5. hodine na porážku srdeca v 25 r. života. Bol šlachetný a obetivý Slovák. Vďačná mu pamäť!

Oheň. Z Bánovíc nám píše: Dňa 8. t. m. vypuklo u nás čez pravé poludnie požiar. Vďaka našim statným hasičom, že bol v krátkom čase udusený. Zhorely tri domy: p. J. Smitha, vdovy Jakabky a p. R. Blaškeho. Obratnosť našich hasičov bola tak príkladná a rýchla, že ešte aj z z horiacich domov popretŕhali zadné strechy tak, že oheň ďalej postúpil nemohol.

Belgická kráľovná Maria Henrietta zas je horšie. Trápi ju zádach, čo budí veľké obavy. Včera mala byť pri dvore slávnosť, ktorú však vzhľadom na stav kráľovny odročili.

Nešťastie v Tatrách. Jágri javorinského panstva kniežata Hohenloheho, ako z Levoče píše, na okolí t. zv. Modrého plesa na snahu našli jednu mrtvolu. Na hlave mrtvého človeka bola veľká rana. Zistilo sa, že nešťastný turista, ktorý zaiste z Haliče pochádza, padnul s vrchu. Vrechosť zaviedla vyšetrovanie, aby zistili, ako sa volá nešťastný cudzinec.

Cholera v Ostrihomskej? Jedon ostrihomský časopis sdeľuje, že v obci Dorogh jedna tamojšia roľníčka zomrela na asiatickú cholera. Dňa 9. septembra sa stalo, že manželka roľníka Jána Gincingera náhle onemocnela a na druhý deň predpoludním za veľkých kŕčov zomrela. Lekár dr. Koloman Hüke, ktorý nemocnú liečil, dal porobiť v obci tie najprísnejšie opatrenia a o prípade telegrafične upovedomil viceispána.

Cholera v Egypte. O pustošení cholery v Egypte dochádzajú čo ďalej úžasnejšie zprávy.

Processia pri posviacke vo Fonyóde.

Jeden telegramm z Kaira oznamuje, že najnovšie v celej krajine oznámili 1380 novších prípadov cholery. Dľa podrobných zpráav v Kaire onemocnelo na cholery 21 ľudí, v Alexandrii 52, v Tause 114, a v Thuku 110 ľudí. Dľa úradnej štatistiky od 15. júla onemocnelo na cholery dovedna 20.328 ľudí, z ktorých 16.209 zomrelo.

Manévry v Nitrianskej sa tak dobre zdarili, že jeho veličenstvo kráľ viackrát pochválil veliteľov a vojsko. Kráľ a jeho hosť, dedič nemeckého trónu princ Fridrich Vilhelm, nevedeli sa prenadiť, že náš kráľ vzdor svojmu vysokému veku jak výtečne a vytrvale ešte jazdí. Na manévrach je koncentrované 80.056 mužov pechoty, 14.046 jazdcov a 160 kanónov. Manévry sa skončia tento utorok t. j. 16. septembra večer o 8 hod. Dedič nemeckého trónu odcestuje do Berlína. Jeho veličenstvo kráľ v stredu popoludni o 4 hod. odcestuje do Šastína.

Zapieral Boha. V Stuttgarte pred súdom jeden svedok odoprel složiť prisahu s tým odôvodnením, že on na Boha prisahať nebude, lebo Boha niet. Súd bohaprázdného svedka pre neslušné chovanie sa posúdil na dva dni do väzenia a pre odopretie prisahy na šesťdesiat mariek peňažnej pokuty.

Smrtonosný pochod. Z Halberstadtu (Nemecko) oznamujú, že na tamojších manévroch následkom silného pochodu veľmi mnoho vojakov kleslo bezseba. Z jedného jediného pluku ôsmi somreli a dvadsiatiôsmi sú nebezpečne chorí.

Sbierali na sanatorium. Začiatkom minulého mesiaca, ako sme sdělili, po Prešporskej a Ostrihomskej blúdili dvaja švindleri a pod titu-

lom, že sbierajú na prešporské sanatorium, ošúdili veľa ľudí. Jednoho zo švindlerov pred trima týždňami lapili v Ostrihome, druhý ale ufujazdil. Obidvaja chodili pod menami rozličných lekárov a tak klamali svet. O zatknutom švindlerovi vysvitlo, že pravdivé meno jeho je Franc Keller, je 26ročný a posledne býval vo Viedni. Teraz neďaleko hlavného mesta, v Erzsébetfalve sadol na lep aj druhý vtáčik. Policia zistila, že sa menuje Lazar Judavitz, a že už viackrát bol trestaný pre klamstvo, padelanie listín a pre rozličné iné švindlerské kúsky.

Zhoreli v stodole. Z Aradu oznamujú: 8. t. m. z pútnického miesta Maria-Radna vracal sa veľký počet pútnikov a neďaleko Aradu prenocovali v jednej stodole. V noci však, keď pútnici spali, na okolí zdržujúci sa rumunskí cigáni stodolu podpálili. Pútnici síce utekali a v hroznom zmätku prelomili aj stenu, vzdor tomu však 17 z nich utrpelo fažké popáleniny a z týchto osem už zomrelo.

Odhalenie sochy Wesselényiho. V Zilahu 18. sept. za veľkej slávnosti odhalia sochu baróna Mikuláša Wesselényiho. Hlavné a sídelné

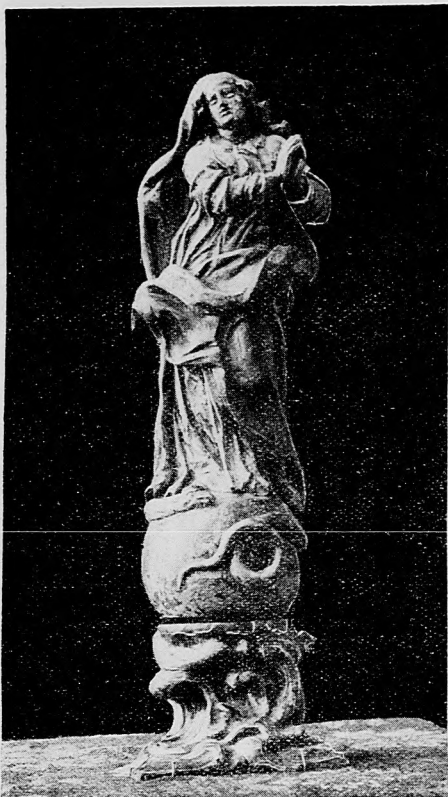
mesto na slávnosti zastupovať bude radea Juraj Lung a viac mestských výborníkov. Snem bude tiež zastúpený a síce skrz Gábora Dániela, podpredsedu snemovne vyslancovi

Novú hradskú cestu budú stavať z Piešťan do obci Trebete. Cesta je už vymeraná; stavba, ktorá bude stáť 9000 korún. započne sa začiatkom budúceho roku.

Veľká krádež vo Francúzskej banke. Po tieto dni, jako z Paríža oznamujú, veľkú krádež objavili v podzemnej miestnosti «Banque de France»; zbadali, že zmizly dve vrecia, v ktorých bolo štvrt milliona v zlate, Vyšetovanie je v prúde. Hlavného pokladníka Francúzskej banky, ktorý bol na prázdninách, telegraficky povolali do Paríža.

Próčelie Fonyódskej kaplnky.

Socha Nepoškvrneného Počateja Panny Marie.

Podobizne starých honvédov. Z príležitosti storočnej pamiatky narodenia Ludvika Kosutha chce správa Krajiniského museuma v Koložváre zostaviť zbierku podobizní ešte teraz žijúcich starých honvédov a túto zbierku vystaviť chce z príležitosti odhalenia sochy kráľa Mateja.

Fotografovaním starých honvédov, ktorí sa v boji za uhorskú slobodu roku 1848

súčastnili, poverili v každej stolici jedného alebo dvoch fotografistov. V Trenčíne zhotoví takéto obrázky fotografista Stern, u ktorého nech sa patriční starí honvédi hlásia.

Úskok z väznice aradskeho hradu oznamujú, že Ondrej Makó chcel uskočiť, ktorý bol odsúdený na 16 rokov väzenia, pretože v Haliči zavraždil jedno dievča. Po tieto dni zas dopustil sa akéhosi menšieho priestupku, prečo bol predvolaný pred plukovníka. Keď väznovia mali prechádzku pred raportom na dvore, tak Ondrej Makó v tom preskočil plot dvora a utekal rovno k hlavnej bráne. Veliteľ stráže ale zavčas zbadal vec a na krik pri hlavnej bráne chopila sa stráž zbrane. Úskok na to vybehnul na šiance hradu a práve bol nad bránou, keď veliteľ stráže za ním strelil. Gulka veliteľa ho neranila, len mu prelietla okolo ucha a od toho sa potočil. Odviedli ho späť do väznice.

Všetko pre pálenku. Z lipt. Ujváru nám píše, že dňa 9. septembra dostali tunajší robotníci, ktorí pri kr. vodnej pile opilujú kláty výplatu. Ponevác im ale pri delení peňazi faktor Michal Betko chcel čosi z pláce stiahnuť — chytili sa do vady a bitky. Betko chytil nôž a pichol do tváre Murína tak, že tento zápasí teraz so smrťou. Murín v bitke volal na pomoc svojho kmotra Gajdoša. Gajdoš pochytal zas sekeru s ktorou udrel Betku tak, že padol hneď na zem a o 2 hod. zomrel. Michal Betko, ktorý ranil Murína, bol tiež pred niekoľkými rokmi doniesol o život jedného človeka, začo bol aj väzeným trestaný; a že vraj pre nemiernu pijatiku. Chráňme sa teda pijatiky, ktorá nespôsobilá ešte nikomu dobre, ani nespôsobí!

DOPISY.

Holič (Nitrianska stolica.)

Pochválen P. Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Kreštane» uverejniť.

Neobyčajná vec sa stala vo volebnom okrese skalicom, menovite ale v mestečku Holiči. Dňa 8-ho bežiacieho mesiaca, v deň narodenia prebl. Panny Marie držal u nás náš vrele milovaný krajinský vyslanec, *dr. Ján Csernoch*, svoju účtovnú reč. Preto hovorím, že neobyčajná vec, lebo v okrese našom, počnúc od roku 1867 ešte žiadon vyslanec sa nepovažoval za povinnosť účtet složiť svojho vladárenia. Ctení páni predoslí vyslanci poznali roľníkov a remeselníkov pred voľbami, aj im milostive ruky podávali ráčili, ale keď už bola voľba prevedená, žiadon sa viac o nich ani neobzrel, tým menej dal počet o tom, čo asi tam účinkoval. Ale ja z mojej stránky sa tomu ani velice nečudujem, lebo jako že mali sa ukázať a počet vydávať, keď nemali o čom.

Teraz ale od toho času, čo sme si ľudáka vyvolili, sa vec ináč má.

Dr. Ján Csernoch, výš spomenutí deň prišiel medzi nás, a účtovnú reč držal pred veľikým zástupom ľudu. Podrobne opisal prácu ľudovej strany, tak tiež aj svoje nie malé posavátne účinkovanie v snemovni o záujmoch krajinských a obzvláštne v záujmoch okresu svojého. Voličia s veľkou radosťou vzali to v známosť, uistujúce Jeho Osvietenosť aj na budúce o svojej nezlomnej dôvere.

V ten istý deň popoludní o štvrtej hodine, v miestnosťach kat. kruhu, v prítomnosti celého okolia sa odbovovala veľkolepá slávnosť jubileárna, z príležitosti 25ročného pápežstva Leva XIII-ho. Tu zase nadšenú reč povedal pán vyslanec, veľkému zástupu ľudu o sv. Otcovi Levovi XIII-tom a vôbec o dobročinnosti pápežov, ktorú drahej vlasti z času na čas preukázali. Za ním držal prednášku *dr. Herman Herolt*, miestny kaplán. Pred oči postavil Leva XIII-ho, čo «pápeža delníctva.» Dokázal, že snád od dôb Svätého Petra, on je ten jediný, ktorý pozdvihol svoj najsmelejší a najvelebnejší hlas na obranu chudoby a delníctva. Opísal, že keď by programm Bohom nadšeného pápeža stal sa skutkom ani 24 hodín by sociálna otázka potrváť nemohla.

Po slávnosti náš pán vyslanec ešte asi tri hodiny zotrval medzi ľuďom svojím, ku každému majúč láskavého slova. Pamiatka jeho hlboko je zaštepovaná do srdca všetkých. Živ nám ho Pán Boh! Prajem si len to, že bárs by mnoho okresov malo takého, za ľud zaujatého a obľúbeného krajinského vyslanca!

Dr. Holican.

Z prievidského okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dňa 6-ho septembra večer prievidský ľudáci a ľudáčky srdečne výtali svojho vrele milovaného ablegáta *A. Ernszta*, ktorý na pozvanie vodcov okresnej ľudovej strany v spoločnosti grófa *Wilczeka* vyslanca, a *Bonitza* redaktora do Prievidze prišiel. Veľký počet ľudstva išlo v ústreť k železničnej stanici; mnohí lampiony zapálili, ba ani banda nechybela. V mene občanov *K. Brestyenský* vítal hosťi, ubezpečujúc ich o láske a oddanosti celého okresu. Pán Ernszt srdečne ďakoval za úctu oproti nemu preukázanú. Hrdý je na statných a verných ľudákov a ľudáčky, a myslí, že snáď ani hoďen neni tej neohrozenej lásky, ktorú oproti nemu nie len teraz, ale pri každej príležitosti preukazujú. Je to voľačo neobyčajné v terajšom sobeckom svete, kde každý odmenu a plácu čaká. Božie požehnanie prosí na ľudákov celého okresu. Po tomto pochode pri lampionoch a pri zvukoch bandy šiel k domu Brestyenského, kde milí hostia ubytovaní boli. Od éljenovania len tak ozýval sa rýnok a ulice. Na druhý deň ráno do Nemeckého Pravna šli pán Ablegát aj so spoločnosťou, kde tak veľkolepe a utešene ich víтали, že to opísať sa nedá. Na to len takí ľudia sú schopní, ktorí zásady ľudovej strany v úctivosti držia, ktorí za katolícku vieru a za víťazstvo našej strany vstave sú té najväčšie obety priniesť. Domy svoje vencami a zelenou chvojou ozdobili. Zástavy vystrčili, banderium až do susednej dediny poslaly v ústreť. Tam vítal hosťi pán dekan *Wohland*. Prijdúc do mesta, zahučala hudba, ozvalo sa na sláva volanie zo sto a sto hrdiel. Ľud hemžil sa, celé mestečko bolo na nohách. Pred Richterovým domom zastaly koče, lebo tam čakali vo dvoch radoch družice s krásnymi kyticami a veľký počet obyvateľov. Slečna *Eleonora Ceizel* utešenou rečou vítala pána Ernszta v mene občanov, poistiac ho, že tá istá láska ho tu čaká, ktorú sebe vľahnajší rok získal. Pán ablegát slušne zaďakoval za nečakané vítanie, a na známosť dal dobrým Pravňanom, že hlboko ich v srdci nosí, a nikdy nebude oproti nim nevďačným. Po krátkej reči družice s kvietim a s bukrétami obsypali ablegáta a jeho spoludruhov. Po svätej omši na rynku sišlo sa veľký počet poslucháčov, aby slyšali spravodlivé a potešiteľné slová. Gróf *Wilczek*, *Alexander Ernszt*, *František Bonitz* nemecké reči povedali, *Koloman Brestyenský* slovensky rečnil pre tých, ktorí zo susedných obcí prišli sem počúvať. Všetci povzbudzovali kresťanský ľud, aby bol úplnou dôverou oproti ľudovej strane, lebo ak je možné chudobe pomôcť, jedine od tejto strany možno čakať poľahčenie, právo a spravodlivosť. *Bonitz* ku kapustnej hlave porovnal liberalizmus; aj ten je vnútri práve tak prázdny, ako aj kapustná hlava. Ľudová strana dve heslá má: všetko za vieru a za vlasť, aj liberálna strana má dve heslá: všetko za peniaze a za guláš. Brestyenský pohľadkal tých zlomyseľných pomstivých úradníkov, ktorí ľudákov prenasledujú, nenávidia a pokutujú. Keď ľudák pomoc alebo spravodlivosť žiada od takéhoto, lebo k nemu, alebo ku «kaplánčekovi» (*Ernszt*) ho pošlú; plat ale, ktorý aj s

ľudáckych peňazí dostávajú neodhodla. Ale nič zato. Nebude to na veky trvať. Ľudová strana postará sa o to aby prenasledovaná a zapovrhnutá chudoba obranu našla. (Veľkú veselosť pôsobilo, keď istý ožratý liberál reptaj počal, že prečo slovensky vypráva. Brestyenský na to poznamenal: «kto je somár a má dlhé uši, nech ich zapchá a nepočúva». Opilec s ovisnutým nosom domov sa tackal.) Reči veľký dôjem učinily na poslucháčov, a vidno bolo, že zo srdca k srdciam idú. Tuhí a statoční ľudáci sú Pravňania, a márna nádej tých liberálov, ktorí od nadžupánovho a slúžneho kortošovania to očakávaly, že týchto verných a poriadnych kresťanov na liberálov obrátili. To sa im nikdy nepodarí. Ba hanbiť sa môžu tí páni, že na čisté presvedčenie ľudákov dobíjajú. Naše zásady nie sú napredaj.

Banderisti a muzikanti do Tuzinej odprovadili milých hosťi, kde po litaniach rečnili. Pán ablegát vlni nemal príležitosť program ľudovej strany v obci tejto vysvetliť, lebo liberálna strana najala všeliakých oplánov, ktorí ustavične napájali dedinčanov, a so zbrojou chodili po obci, a nepustili ľudáka dnu. Teraz ale obznámili sa so zásadami ľudovej strany, a silno dúfame, že na budúce aj tento zanedbaný ľud, ktorého liberáli v poddanstve držia, dobre rozmyslí si, čo sú hodné liberálne sľuby a cigáňstva.

Prijdúc nazpät do Pravna, tá istá radosť a veselý hluk panovaly v meste ako aj ráno. V hustých radoch odprovádzala mládež hosťi svojich pri bande a hlučnom éljenovaní až ďaleko za mesto.

Takéto vítanie nikdy som nevidel. A tento ľud chcú liberáli na svoju stranu dostať? Nikdy!

Nech Boh živí statočných a šľachetných Pravňanov!

Na druhý deň pán ablegát a spoločníci jeho do Handlovej šli. To je najväčšia obec v okrese, a občania tiež tuhí ľudáci, hoc farár ich liberál je. Tu té isté veci sa opakovali, ktoré predošlý deň v Pravne sme zkusili. Tá istá radosť a oduševnenosť naplňovala srdcia. Človek ozaj nevie, čo má obdivovať pri tomto dobrom a statočnom ľude: nábožnosť, vernosť, lásku ku cirkvi, striezlivosť, pokoja milovnosť, a či bezhraničnú oduševnenosť za zásady ľudovej strany? Prečo to všade tak neni ako tu? Prečo inde ľud lakomý, bojzlivý, služobného citu a ľahostajný je? Hej, keby títo boli videli zázračné veci ktoré my, istotne zahanbení nad úpadkom a chladným srdcom svojim horko by boli zaplakali, a žiadali by boli podiel zo slávy, ktorú Handlovčania si získali. Úcty a lásky hodní ľud. Boh ho živ a zehnaj!

Včas ráno celý krdeľ banderistov a rad vozov šlo pánu Ernsztovi oproti až do Brusného, — hodina cesty — kde pekná brána bola vystavená z čečiny a kvetín. *Jozef Franc* vítal hosťi v mene Handlovčanov. Pochod veselo ťahal do obce. Hodne pribudlo k nemu zo slovenských dedín. Po službách Božích ľud na rynku sa shromaždil a počúval reči; grófa *Wilczeka*, dr. *Ernszta*, *Bonitza* a Brestyenského. *Bonitz* medzi inším povedal, že ľudová strana po rovnej ceste kráča, liberáli ale po krivej, lebo medzi sebou majú mnoho krivonosov, a človek obyčajne

za nosom kráča. Bresztyenszký osmeloval ľud, aby sa nebál pomsty liberálnych pánov, s ktorými zapodievanie má. Prijde čas, keď tí páni utichnu, lebo ľud nebude na veky taký slabý, za aký ho teraz držia. Každý na tom musíme pracovať, aby v krajine kresfanské dni zasvitly, a nie židovské.

Po obede milí Handlovci odprovadili hosti, ktorí do Prievidze ponáhľali sa. Tu po litániach držali reč gróf Wilezek a Ernszt. Pán gróf zažakoval sa za priateľské víťanie. S radosťou prišiel sem na volanie tunajšieho ablegáta, aby osobne obznámil sa s tým hrdinským ľudom, ktorý vlní taký veľký zápas viedol s liberálmi, a ich zahanbil. Ďalej povedal, prečo je potrebné, aby ablegát účty skladal z účinkovania, a voličov svojich k vytrvanlivej práci povzbudzoval. Liberáli síce mnoho nedajú na túto povinnosť, ale ľudoví ablegáti áno. S tým skončil slová, že ľudová strana zato bojuje, aby krajina naša kresfanskou bola, a aby v nej aj chudobný ľud istú výživu našiel. Potom Ernszt rečnil. S tým začal, aké milé zkusenosti nadobudnúť v Manheime na katolíckom shromaždení o duševnom a hmotnom postavení nemeckých katolíkov. Či by sme my nemohli to isté mať, keby sme sily spojily a dovedna pracovali? Udál príčinu, prečo ľudových ablegátov nie je toľko, koľko od takzvaných «čistých» volieb očakávali sme? Mnoho nepriateľov máme. Košuthisty kde len mohli, spojili sa s vládou oproti nám. Ale dúfa, že ľud zobudí sa z lahostajnosti a uzná, že jak naša strana mu nepomôže bez pochyby, zahynúť musí. Predniesol smutné a beznádejné postavenie remeselníkov a roľníkov, ktorí všetky farchy znášajú, jeden hallier nemôžu odtajiť, kdežto burzianeri, tisíce fískálov a iných pánov neplatia porcie, lebo zataja dôchodok. Ľudová strana na každý pád bude hladieť najšť prostriedky, ako možno ľud zachrániť. To je hrúza, jak sa vzráha počet vystaňovalcov, kdežto z Galicie dovandrovaný židi veľmi dobre sa tu cítia. Vyprávajú o žalostnom postavení cirkve našej, ktorú liberálna vláda a jej pomocníci zo všetkých majetkov a práv pozbavíť chcú. Ľudová strana nedovolí, aby cirkev naša poslušnou dievkou vlády sa stala, hoc blíž sa čas, keď aj u nás té isté ukrutnosti robíť sa budú, ktoré liberáli vo Francúzsku prevádzajú. Dovolia to kresfania Uhorska. Ver' nič nevykonajú, jestli silnú stranu nebudú mať na sneme. Z tohto ohľadu uzavre ľudová strana kresfanský sväzok, aby úbohý a opustěný ľud, ktorý pod farchami klesá, žobrátku palicu do ruky lapá a do Ameriky vandroje, a ktorý od úradov znevážěný a prenasledovaný býva, obránila. Proší kresťanov, aby v záujme svojom všetei vstúpili do kresťanského sväzku.

Prítomní neprestajne éljenovali, keď Ernszt reč dokončil, a nevedeli sa od neho odlúčiť. Hej, keby všade také horlivé ľudáčky byly ako naše ženy a dievčence, nebolo by liberála na celých Horniakoch, leho uznáť treba, že žena, to je veľiká moc pri volbách.

Tešilo nás, že medzi poslucháči viac pánov liberálov bolo, a že veľmi slušne sa chovali. Zkúsili doista, že ľudová strana nič není škodnou pre krajinu za akú ju

oni vyhlasujú, a nič takého nehľasa, čo sa s vlastenctvom a s krajinskou ústavou nesrovnáva. Takého protivníka, akí sme my, ctiť treba.

Pán Ernszt do Pešte šiel, ale druhý raz navštívi ostatnie obce!

Živ ho Boh!

Dopisovateľ.

Náboženská horlivosť dr.-a Majora.

Dňa 31-ho augusta odbývala sa v kúpeľnom meste Fonyód (šomodská stol.) utešená slávnosť. V tento deň posviacali totiž tú krásnu novú kaplnku, ktorú p. dr. Franc Major, vyslanec ľudový, dal na svojom grunte a zväčša na svoje trovy, bárs aj s pomocou milodarov viacerých nábožných veriacich postaviť. Kaplnka tá stojí na najkrajšom mieste kúpeľov fonyódskych.

Už v predošlý deň večer pricestoval do Fonyódu sám pán biskup z Rábu: gróf Mikuláš Széchenyi. Tri utešene ozdobené brány byly postavené na ceste v parku, kade pán biskup cestoval do bytu dr. Majora, ktorého aj hosťom bol.

Na druhý deň už zavčas rána so všetkých strán hrnuli sa dlhé rady nábožného ľudu do Fonyódu na tú výšinu, ktorej ozdobou je teraz nová kaplnka i kalvária. A krome mnoho tisícov (asi 5—6000) ľudu z okolia zúčastnili sa slávnosti aj početní hosti kúpeľní, zpomedi ktorých niejeden slzy ronil od radosti, že už i oni budú mať svoj stánok Boží.

Biskup gróf Mikuláš Széchenyi ráno o 9-ej hod. prišiel ku kaplnke. Tu pod jednou krásnou bránou medzi dvoma radami bielo oblečených družičiek a vyrukovaných ohňohasičov vzletnou rečou pozdravil pána biskupa dr. Franc Majora a hlavný služný: Plachner. Biskup poďakoval sa za skvostno privítanie, najúprimnejšiu radosť svoju vyslovil nad tým, že má cirkev svätá tak horlivých a obetivých verných synov, ako je dr. Fr. Major. I prosil Boha o požehnanie za všetkých tých, ktorí umožnili svojimi obetami postavenie tejto kaplnky. Potom oblečú sa do ornátu biskupského posviacal kálváriu a kaplnku, ktoré byly samým kvetom utešene ozdobené. Na to pán farár sombathelský: Gáll povedal krásnu reč k posluhačstvu z dvier kaplnky. Po kázni mal p. biskup svätú omšu, prvú to v tejto kaplnke. Pod omšou ku spevu ľudu hral na harmónii gróf Imrich Széchenyi «Szózat» a «Hymnus», ktoré obecnosť oduševnene spievalo.

Všetko to bolo pekné a milé, ale najväčší dôjem urobilo na všetkých, keď dr. Major a jeho staručká matka pristúpili pred stol Pána, z rúk pána biskupa poľožne prijímali sväté Telo Pána Ježiša!

Hľa, zase kus tej «neprogramnosti» ľudovej strany — ako to o nás liberálne noviny píšu!

No, my sme úprimne hrdí na takýchto katolíkov našich, a veríme, že i voličia p. dra Majora s radosťou budú si rozprávať v náboženskej horlivosti svojho ablegáta.

Púť na Maria Štein.

V nedeľu sv. Ruženca, dňa 5-ho októbra usporiadajú slovenskí katolícki veriaci Jozefovskej farnosti veľký púť na milostné miesto «**Maria Štein**».

K púťu tomuto pripoja sa i naši priatelia od PP. Františkánov a z Novej Pešti, po prípade i s hudbou; ďalej bratia naši z Kamenolomu (Köbánya) taktiež zo Starého Budína a vôbec zo všetkých farností budapešťanských. Púť pohne sa dňa 5-ho októbra o 7 aj $\frac{3}{4}$ hod. Púťníkov povedie vel. pán *Edvard Sándorfi*, katechét a redaktor. Na milostnom mieste bude kázeň slovenská, spievaná sv. omša a litánie.

Milodary obetované na ciele púťu venujú sa v prospech «Budapešťianskeho kat. delnického kruhu».

Prosíme našich spoluveriacich o čím valnejšie zúčastnenie sa púťu. *Vincent Jonec*, spevár.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Zo spišskej Belej: Matej Komaroš 2 koruny; zo Žiliny: Anna Cichler 1 kor., Ondrej Keltoš 2 kor., Jozef Tomko 1 kor., Spolok sv. ruženca 5 kor. 60 halierov; z Markušovce: Valent Jalč 1 kor., Maria Hafan 1 kor.; zo Žiliny: Jozef Karloš 2 kor., Ján Thury 2 kor., Maria Oblidovič 2 kor., Rozalia Folkmar 2 kor., Ján Palfi 50 halierov, Rozalia Hofman 2 koruny; z Olšova: Klara Salay 5 kor.; zo Šebeša: Ján Desatník 1 korún, N. N. 5 korún; z Ameriky: Ján Hanušovský 10 kor.; zo Stracenej: Juraj Buzak 18 kor., N. N. 1 kor. 20 hal.: veriaci z Jablonky 4 kor., processia z Jablonky 14 kor., Maria Štafira 6 kor. 20 hal., N. N. 2 kor.; z Imrichovca (šarišská st.) Bartolomej Tököly 20 kor.; z Turčianskeho sv. Martina: Juraj Flaška 2 kor.; z Tvrdošína: Ján Kovaček 4 kor. 90 hal., Terezia Dutko 59 kor. 80 halierov.

Prosba k vlct. čitateľom «Kreššana».

Tolko rázy obracia sa chudoba k dobrosrdečným kresťanom a čitateľom milého «Kreššana», že my, maločaušanskí obyvatelia so žalosťou myslíme, že prameň milodarov docela vyčerpaný jest, veď dobrodincom tiež len málo sa ušlo z hmotných darov. Ale pri tom všetkom nádej skladáme vo Vás milé duše kresťanské, že vysluchnete poníženú prosbu našu a s ochotnosťou prispejete nám k pomoci s čím získate u Boha a u Matky Krista požehnanie a milosť, u nás však úctu a večitú pamiatku.

My maločaušania usniesli sme sa na tom, že k úcte preblahoslavenej Panny Márie kaplnku vystavíme, kde chválu budeme dávať Všemohúcemu za dobrodenie. Jeho sväté meno o pomoc volať, najmä ale Matke Kristovej obetu ukazovať skrze modlenie svätého Ruženca. Ale aby sme úmysel náš, ktorý doista Bohu milý je, uskutočnili, k tomu aj málo nás je, ba aj nadmierou chudobní sme. Preto obraciame sa k Vám milé duše kresťanské, ktoré to málo, čo od Boha máte, tolko rázy

podelili ste medzi tých, ktorí k Vám o pomoc volali, buďte milosrdní a ráčte venovať na svätý cieľ almužnú, ktorá v podobe Božského požehnanja, skrze modlitby naše mnohonásobne Vám vynahradená bude. O vyslyšte poníženú prosbu našu! Doprajte nám tej radosti, aby obec naša zdobená bola s posvätným miestom, kde aj za Vaše dušné spasenie modliť sa budeme. Hoc aký malý dar tak prijmem, akožto znak braterskej lásky a úcty oproti Matke Bozej. My ale z hlbiny srdca povieme: Pán Boh zaplať a požehnaj stonásobne.

Milodary ráčte na veľactenú Redakciu «Kreššana» zaslať.

V mene Boha

V Malej-Čauši, 1902. 16-ho septembra.

Ján Hanko, rychtár. *Michal Matjaško*, podrychtár.

Jozef Uhljar, prisažný.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným púťníkom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor., 100 výt. 350 hal.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

L'udový sväzok kresťanský. Všetkým tým, ktorí sa dopitovali u nás na tento sväzok, alebo už aj prihlásili sa k nemu, odkazujeme toto: Sväzok náš sa bez pochyby utvorí a naši poprední mužovia práve teraz neunavne pracujú na tom, aby čo najlepšie zostavily pravidlá, na základe ktorých sväzok ten jestvovať a účinkovať má. Taká však veľkolepá novota nedá sa len tak rýchle — ako by dlaňou tlesknúl — previesť, ono to potrebuje tiež svojho času. Zato ale veľmi správne a múdre jednájú tí, ktorí posielajú nám hárky s podpisami už prihlasujúcich sa členov, lebo takto aspoň máme istú záruku toho, že námaby naše skutočne stretajú sa všade so živým súhlasom našich prívržencov.

Robotníci v Katalinhuti. List Váš ten ťažko prečítali sme, ináč je to zaujímavé, čo v ňom píšete. Ale zapomenuli ste podpísať sa, preto ho neuverejnime.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižička formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižičkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvrejšie túto dobrú knižičku priateľom ľudu do pozornosti.

Dennica. Ročník V. Číslo 6. Vychádza raz za mesiac. Rediguje Terezia Vansová na Pile, o. p. (Tiszolcz). Predplatná cena na celý rok 2 koruny. Dennica je ženský časopis pre poučenie a zábavu.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 9. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúča naše «Listy Svätého Antona».

Sborník musealnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VII. Sväzok I. Turčianský Sv.-Martin 1902.

Časopis musealnej slovenskej spoločnosti Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník V. Číslo 4. Turčianský Sv.-Martin 1902. — O «Musealnej Slovenskej Spoloč-

nosti» nám treba vedieť, že je to spoločnosť vedecká, kde sa všetky starožitnosti a pamätnosti slovenské zachovávajú. Členom tejto spoločnosti stane sa ten, kto ročíte 4 koruny platí sa zaviazá.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «**Vybrané Spisy Humoristické Zaoska**» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešt, VIII., Szentkirályi-u.) asiace za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 h.

Časy naše sú už predsa na tolko pokročilé, že aj roľníci budú musieť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8·90—9·50 kor., peštianska 8·85 9·35 kor., z Báčky 8·85 kor., banátská 8·75—9·20.

Jačmeň: na krm 6·15—6·15 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Otruby. po 50 kil.: drobné 4·60 korún, hrubé 4·70 korún.

Raž: 6·75—7— kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ^{3/100} 48—^{4/100} 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová —. Lučerna 43—38—, všetko 50 klg.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50—. *Hrach:* 09·00—11·20, lúpaný 20—. *Šušovica* horšia 08—, lepšia 15·00—16—. *Mak:* 26·50—28·50, všetko po 50 klg.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Možno kúpiť pekný **doms** s kováčskou **šmiknou**, a pre kováča potrebným **nástrojom** (verceigom.)

Dom sa nachádza pobočne od mesta, a obecnosť pozostáva výlučne len z roľníctva. Cena domu obnáša 1200 zl. t. j. 2400 korún.

Kto by sa hlásil o túto kúpu, nech píše na Holičskú poštu pod nasledujúcou adrešou, ktorá poddá potom bližšiu zprávu.

Holič (Uhri)

Postrestande (Šteti 10000.)

Prijmem

do svojej stolárskej dielne dvoch 14—15-ročných chlapcov

za učnov.

Bližšie správy podá nižšie udaný.

Jozef Antal,

stolársky majster

v Piešťanoch (Pöstyén) nitrian. stol.

Ponevác **dom v Žiline** pod č. 70., ktorý z polovice mne dolupodpísanému, z druhej polovice však **Ondrejovi Zelný** patrí, — o nedlho do predaju príde. Vyzývam tých, ktorí by dom ten kúpiť chceli, aby sa cieľom bližšieho uzro-
zumenia ku mne obrátili

Karol Kisling,

mešťan v Žiline.

Majetok na Morave.

Mám na predaj z volnej ruky rozsiahle **hospodárske stávanie**, 20 jutár **orácej zeme**, 4 jutrá **lúk** a **hory** singulárne; pár **volov**, 2 **kravy**, 1 **javovicu**, úrodu tohoročnú a **gazdovské náradie**. Všetko za **4000 zl.** V hotovosti treba **1300 zl.**, dozvedeť sa možno u **J. Szipavého** vo **Vágujhely**.
S oddanou úctou

Ján Szipavý.

Ženské ku **pleteniu stoličiek** dostanú zamestnanie u **Leopolda Schey**, Budapešť, Eötvös ulica 5.

Prijmem aj hneď dvoch robotníkov na **veľkú robotu**, a jedného na **malú robotu**

Emanuel Fillo, krajčír.

Túrócz-Szent-Márton.

Prijmem jedného chlapca, ktorý má 14 rokov **za učna**

František Bureš,
obuvnícky majster.

Viedeň, III., Stammgasse 11.

Ťah v nedeľu 21. t. m.

Za 50 halierov hodnotu v

Ťah v nedeľu 21. t. m.

50.000 korún

možno vyhrať na hre lósov prešporskej výstavi.

==== Lósi su všade k dostaniu ====

Ťah bezodkladne 21. septembra.

Objednávky peniaze v pred poslaní dôkladne plní

LOSOVÁ-KANCELLÁRIA výstavi v Budapešti V., Nádor-u. č. 16.

Za 50 halierov 50.000 korún.

Za 50 halierov 50.000 korún.

Oznam.

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nutenor vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem :

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou,
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydliečay,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.
Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Amerikánske a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáči peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žebry si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti prílež je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19E. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov :

Sprvou zásielkou sam úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou sám úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku.

Zásielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošlú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st.

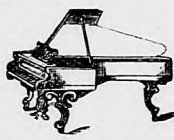
S. Keresztes, hlavný slúžny.

Do svojho obchodu s miešaným tovarom prijmem hned učna (učenca) asi 13—14-ročného, ktorý zná aj maďarskú jak možno i nemeckú reč s dobrého domu

Karol Merešš, kupec
v Námestove (Oravská stola. a)

Pozor!

Prv nežli by ste Klavír, Harmonium alebo Piano chceli kúpiť, pýtajte sa najprv u nás, kde dostanete najlepšie a najlacnejšie Klavíre, Harmonie a Pianá jako cudzozemské, tak aj zdejšie a najvýbornejšie výrobky, sú nové a už aj prehratie. Žiadajte si od nás cenník.

Artúr Weinberger

Göding, Ring-Gasse (Morava).

Tvoje svine budú tučné, hrubé a masné, ich mäso bude chutné, jestli svinský popravujúci prach od Doktora Trnkóczyho do krmu dávať budeš. Od upotrebenia jedného paklika takéhoto prachu už veľkú premenu možno zbaďať, cena jedného paklika s úpravou potrebovania 50 hal., 5 paklíkov 2 koruni, k dostaniu je v každom kupectve, keď nie, tak po pošte v lekárni Trnkóczyho v Lajbachu, Krain, u tohto posledného sú k dostaniu: Doktora Trnkóczyho vyznačené žalúdkové-kvapky, (tieto sú také, jako Maria-Cellske kvapky, Balsam, Žaludkový liker, kapusné vino atď, (1 fl. 40 hal), 6 fl. 2 koruni, pilulky, k prehnanu a k čisteniu žalúdka 1 škat. 42 hal., 6 škat. 2 kor. 10 hal. Kašlanie, plúca a prsia čistenia 1 fl. 1 K. 12 hal., 6 fl. 5 kor. Lámka, pichanie kostí alebo krče 1 fl. 1 kor., 6 fl. 4 kor. 50 hal., Otlakový flajster 1 fl. 80 hal., 6 fl. 3 kor. 50 hal.; Čistujúce a poťahujúce the (čaj) 1 pak. 1 kor., 5 pak. 4 kor.

Denné podakujúce prípisí, aj od doktorov chvalia tento liek.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. Leopolda Borossy-ho, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.)

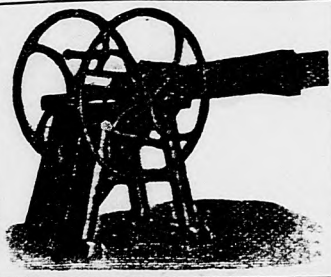
Ako som už viacráz počul, usilujú sa moji «dobry priatelía» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky s oceľovými auličkovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrna. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, **brány**. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mačkadlá** na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

v Bytči (Nagy-Bittse).

36—5